

**Ogólnopolskie Warsztaty
Akceleracji i Zastosowań Ciężkich Jonów**

Akceleracja ciężkich jonów i elementy optyki jonowej

Olga Saeed Mohamed Nassar

Warszawa, 24.10.2016

Akcelerator – urządzenie służące do przyspieszania jonów

Rodzaje akceleratorów:

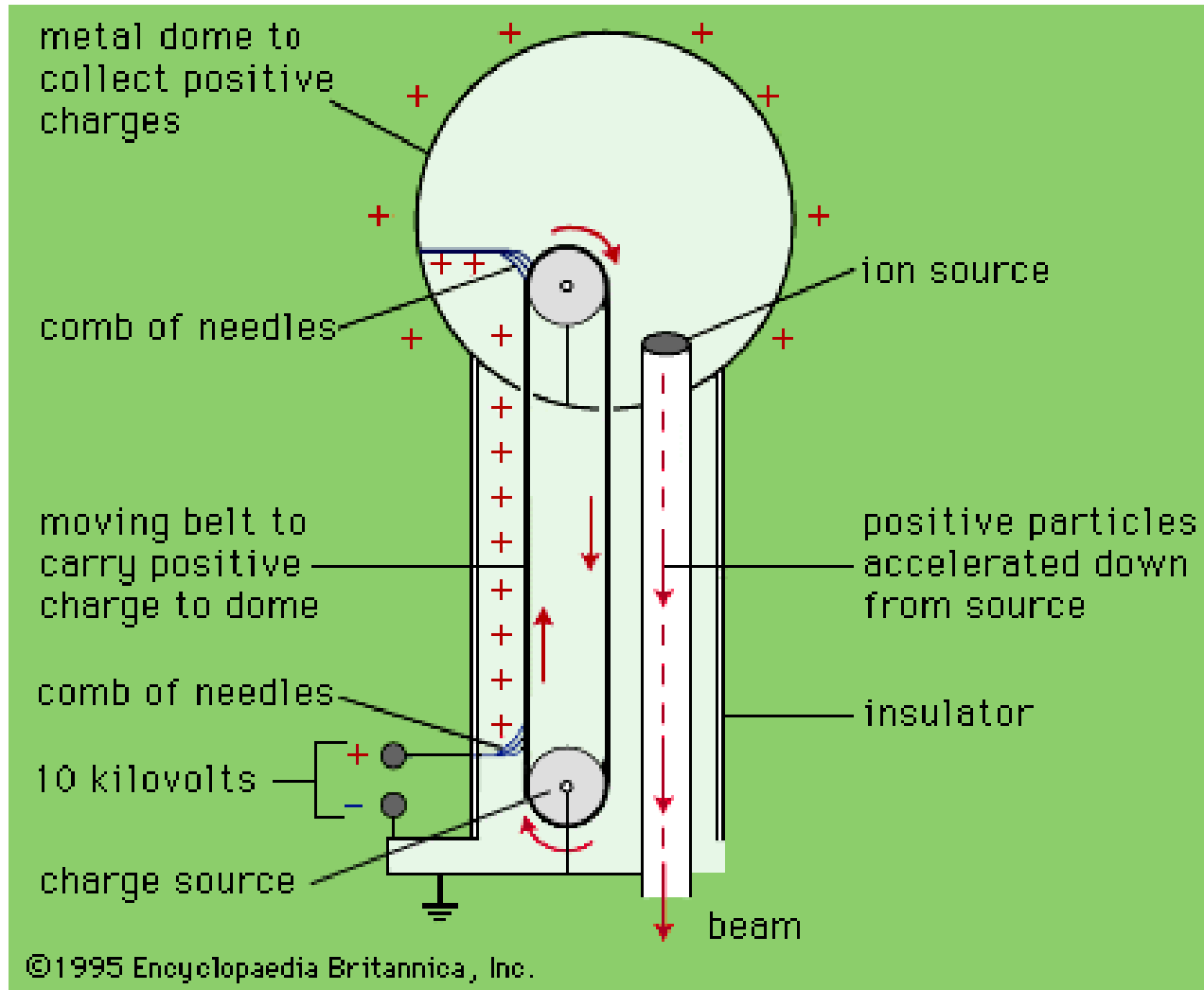
a) liniowe:

- akcelerator van de Graaffa: Lech (IBJ, Warszawa, Polska)
- Linac (CERN, Genewa, Szwajcaria)

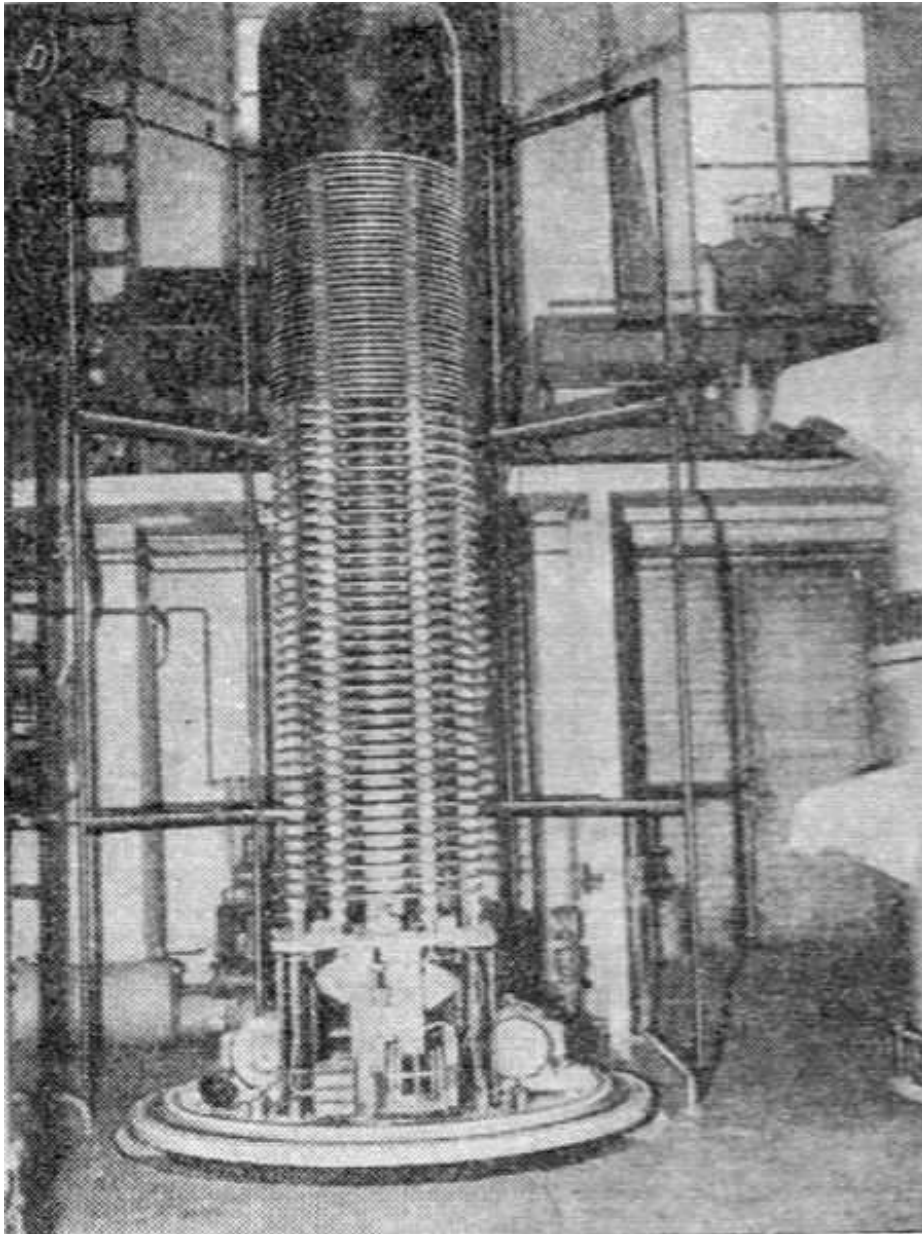
a) kołowe:

- cyklotrony: U200-P (ŚLCJ, Warszawa, Polska), K130 (JYFL, Jyväskylä, Finlandia), K800 (INFN LNS, Catania, Włochy), U400 i U400M (JINR, Dubna, Rosja)
- synchrotrony: LHC (CERN, Genewa, Szwajcaria)

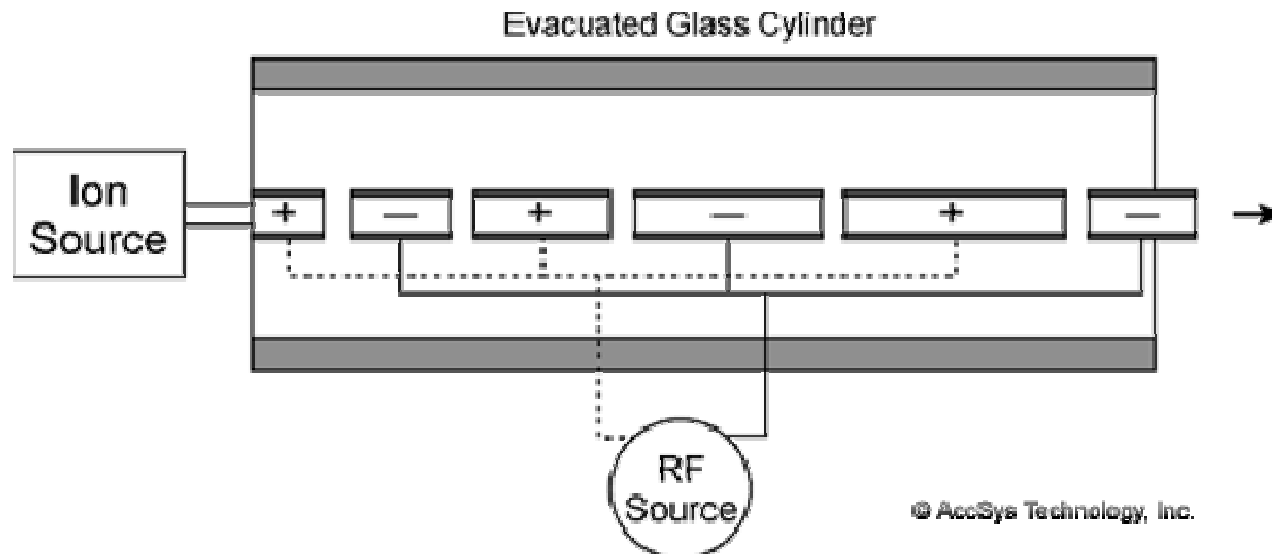
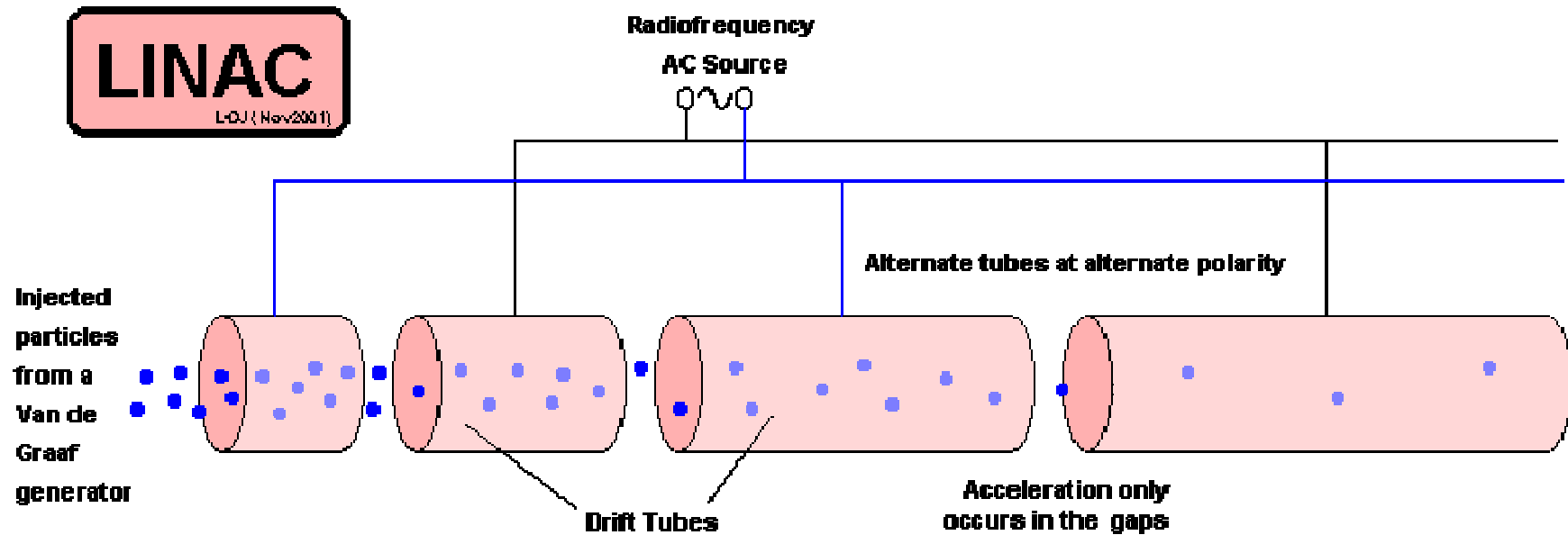
Akcelerator elektrostatyczny (van de Graaffa)

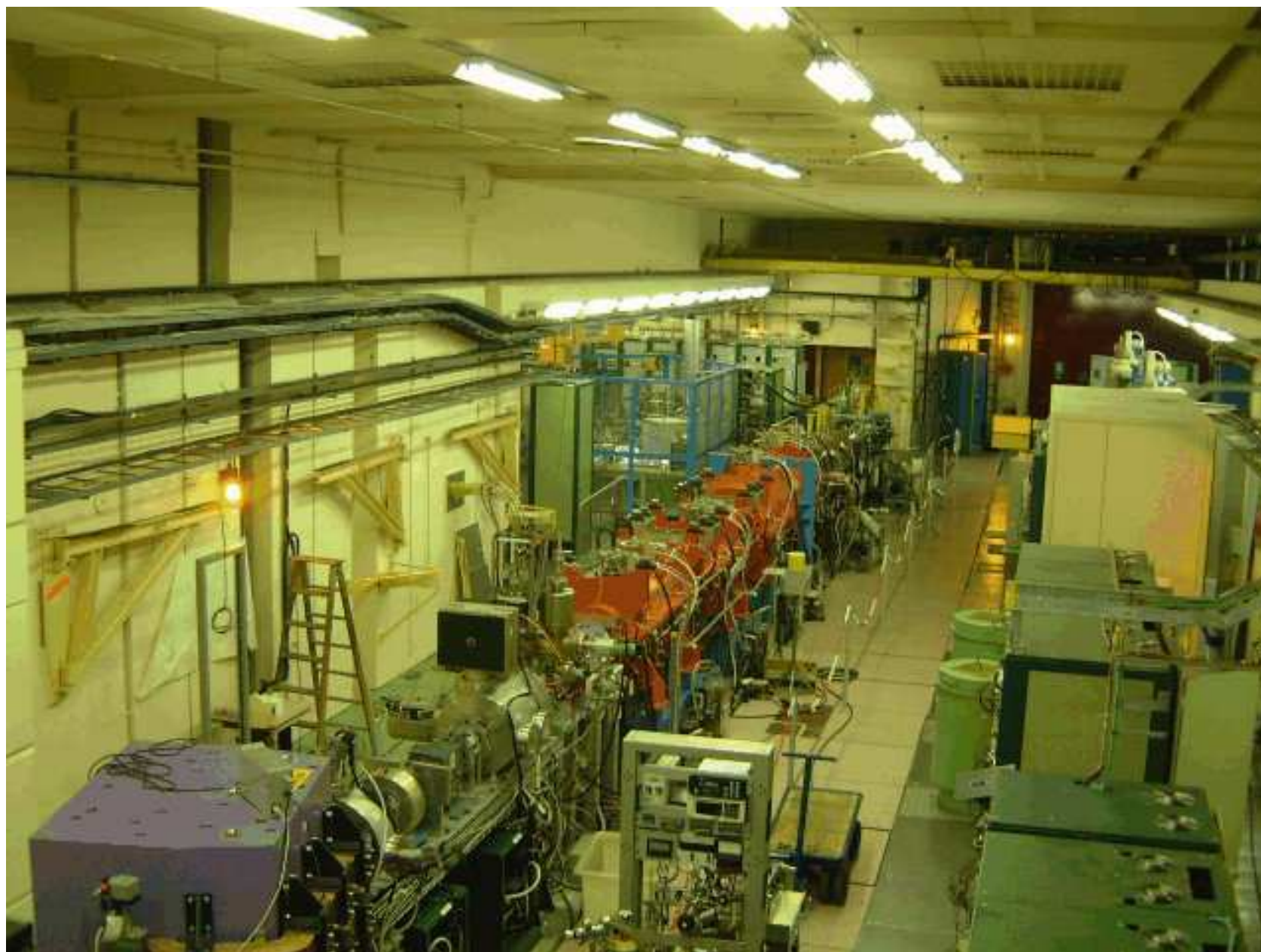
Akcelerator elektrostatyczny (van de Graaffa)

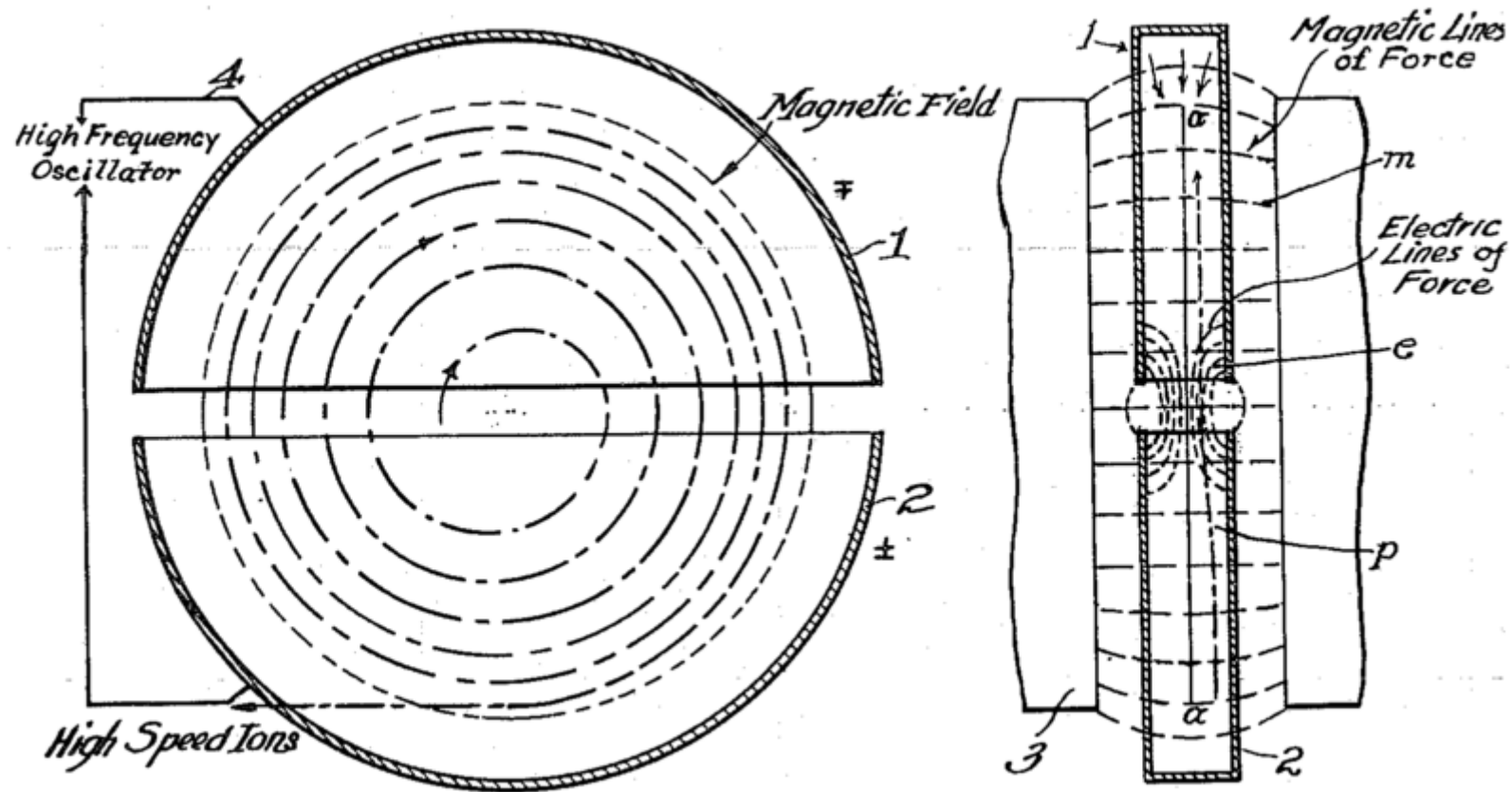
LINAC

LINAC

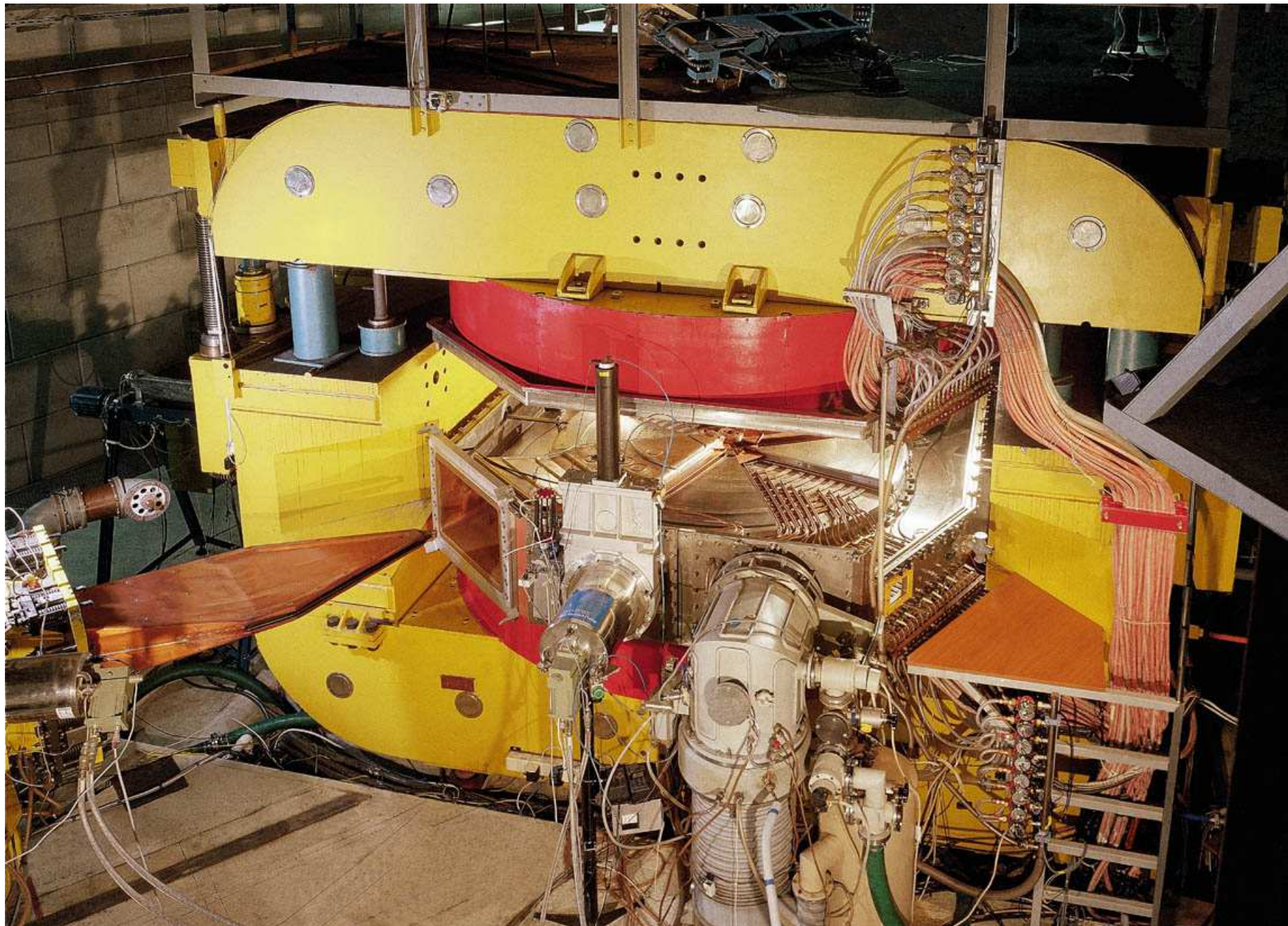

CYKLOTRON

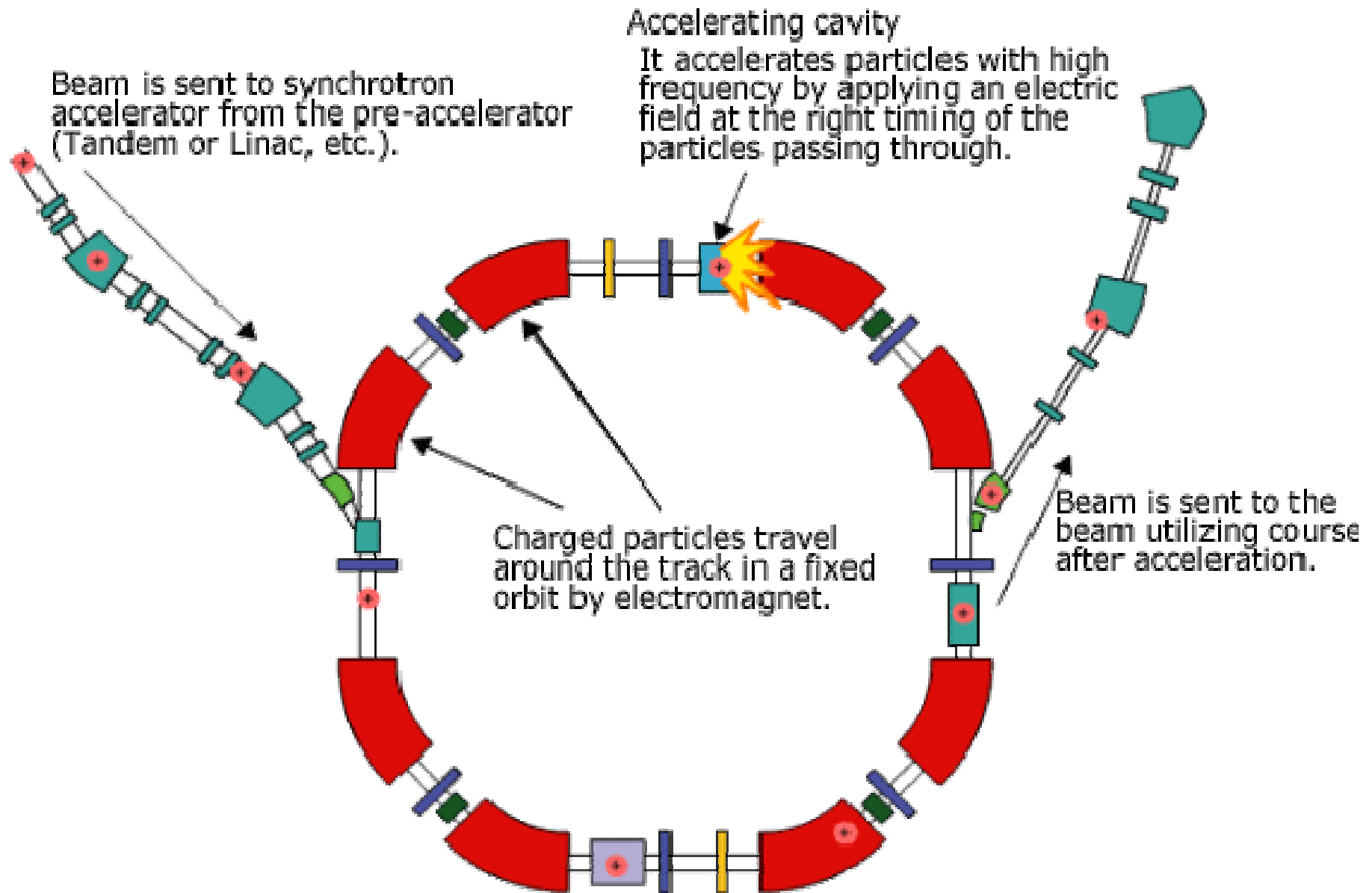
Rysunek cyklotronu z wniosku patentowego z 1934 roku
(Ernest Lawrence, 1931 r.)

CYKLOTRON

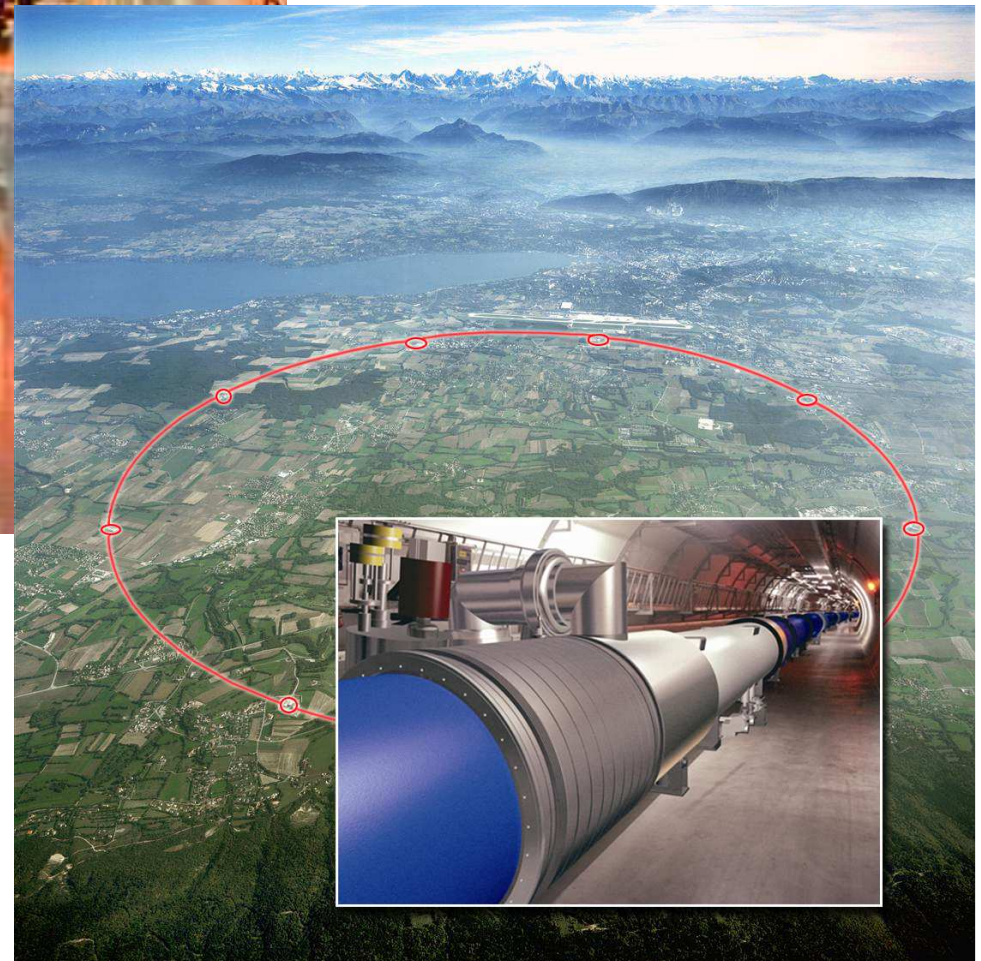

SYNCHROTRON

SYNCHROTRON

Droga ciężkich jonów w warszawskim cyklotronie

Źródło jonów
typu ECR

Linia iniekccyjna

Inflektor spiralny

CYKLOTRON IZOCHRONICZNY

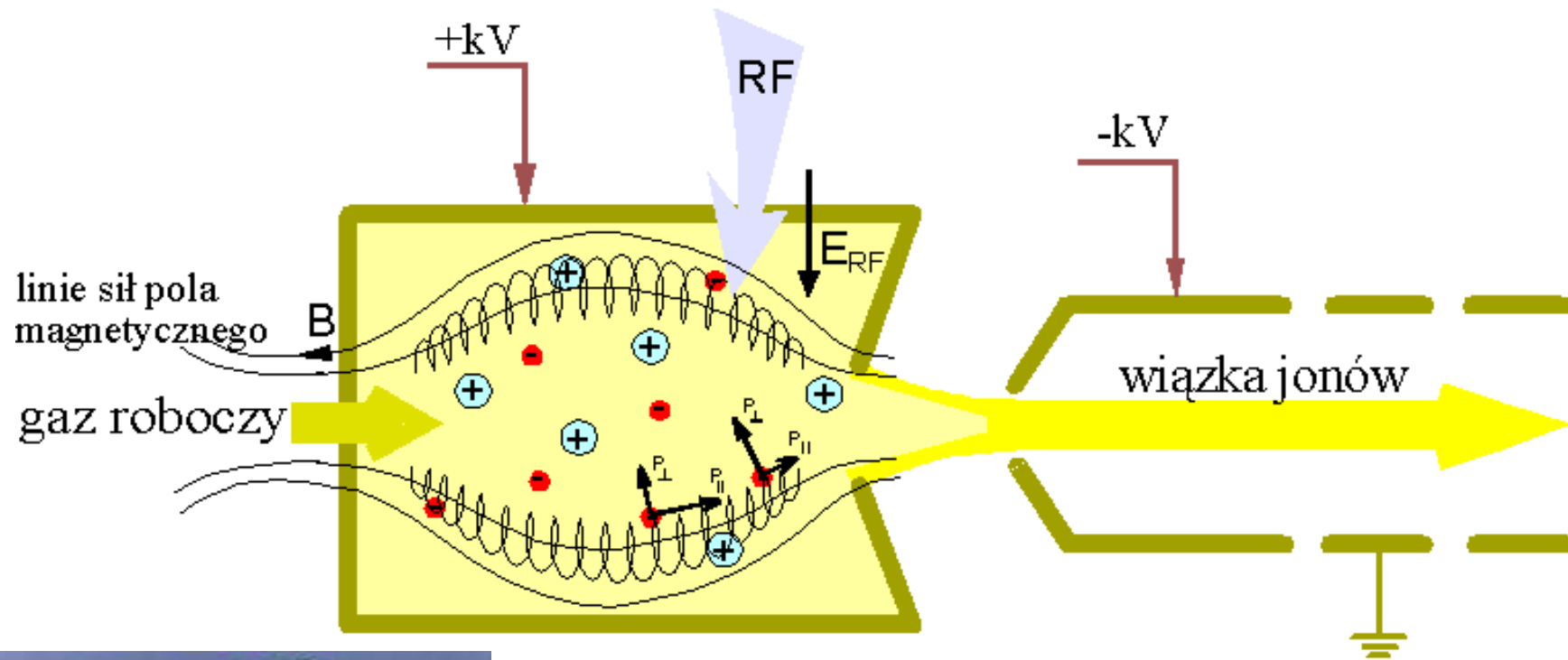
Wyprowadzenie - stripper

Jonowody

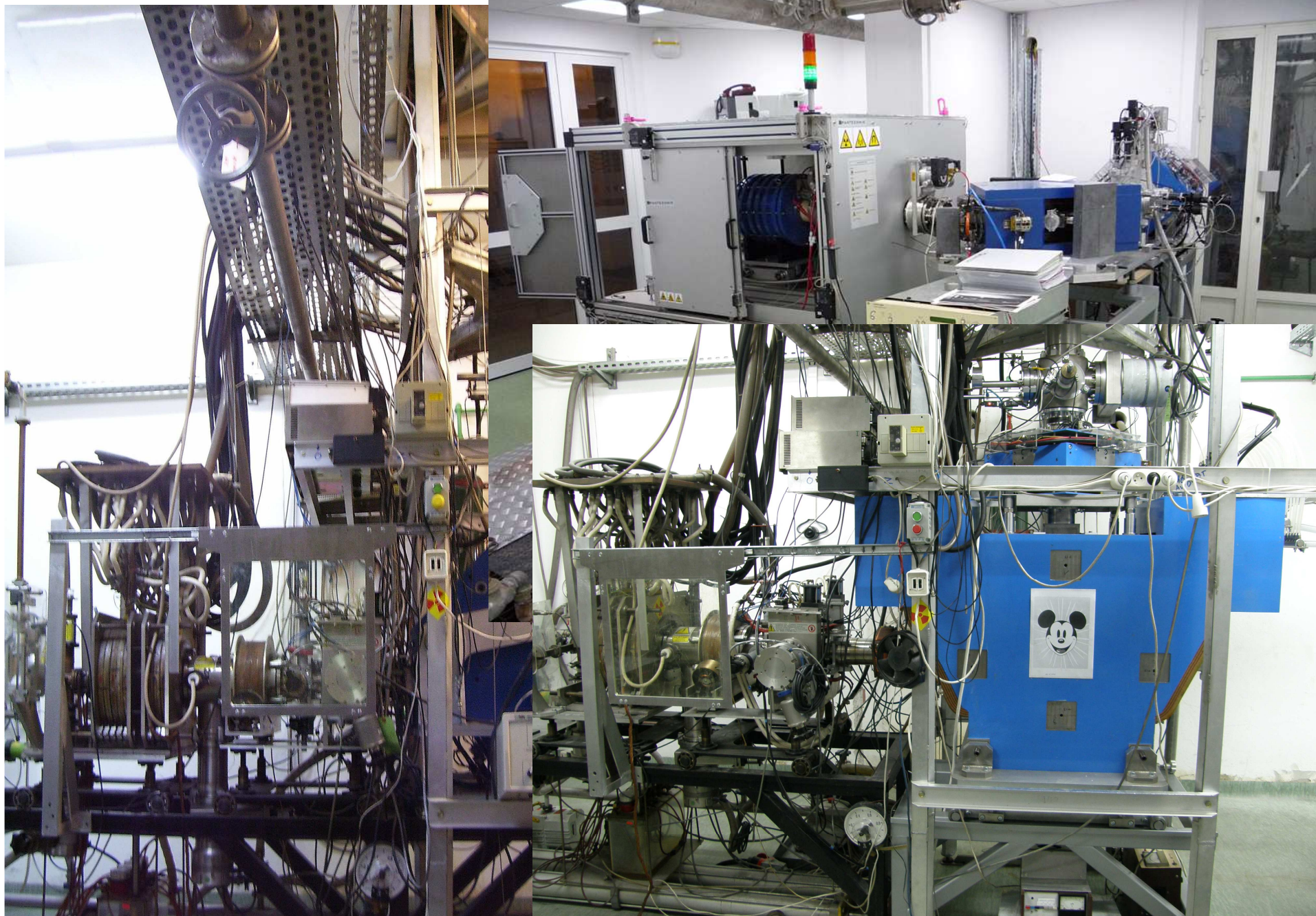
Układ
pomiarowy

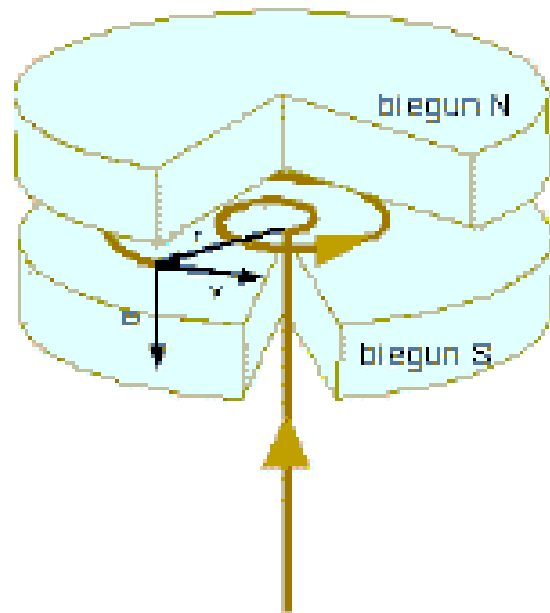
Zasada działania źródła jonów typu ECR (Electron Cyclotron Resonance)

Nasze źródła jonów i linia iniekcyjna

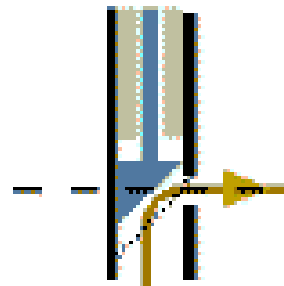

Inflektor zwierciadlany

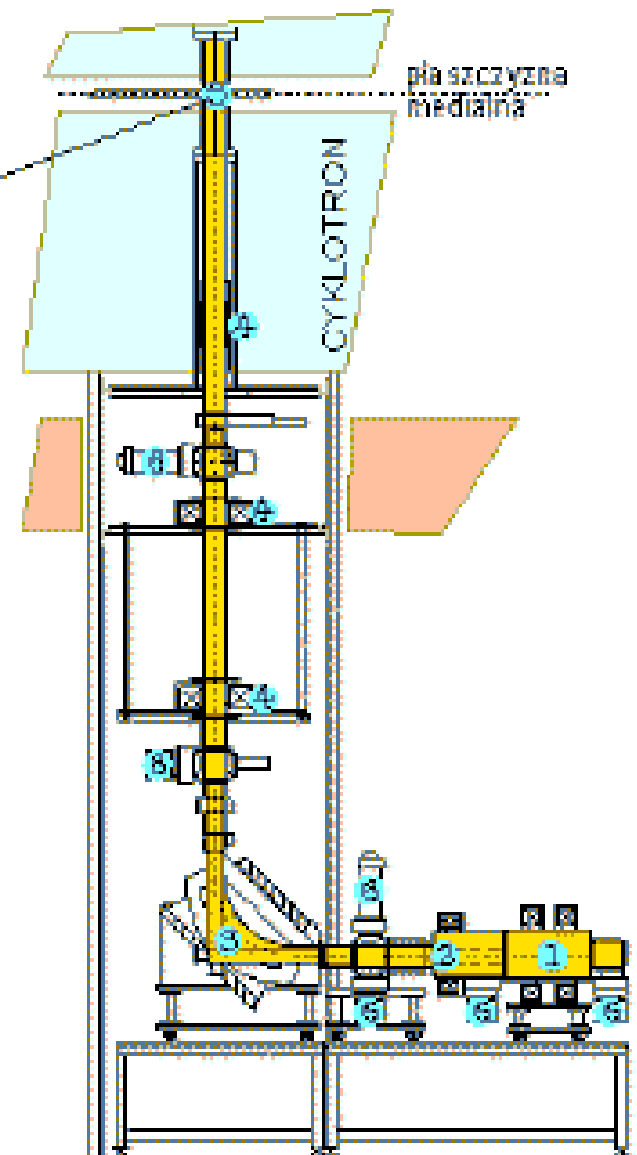

$$\frac{E}{m} \sim \left(\frac{q}{m}\right)^2 B^2 r^2$$

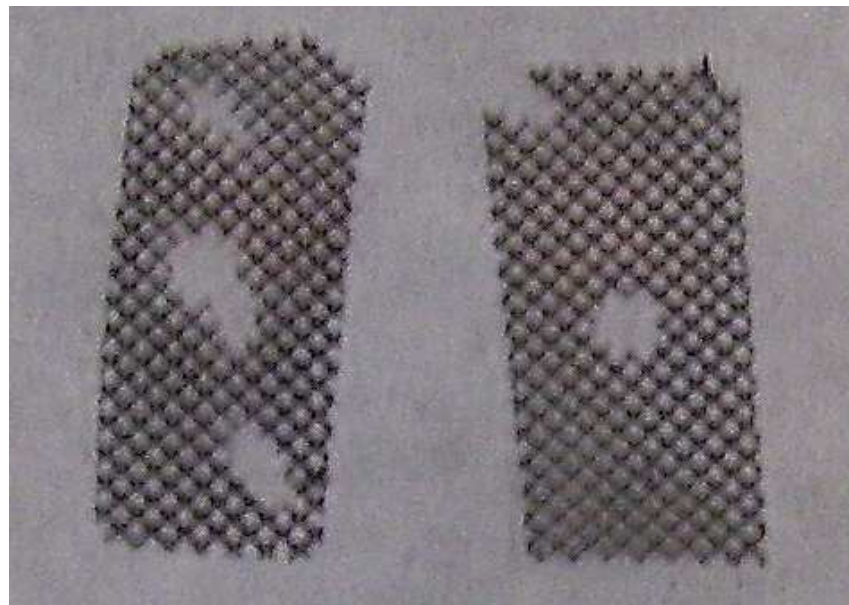
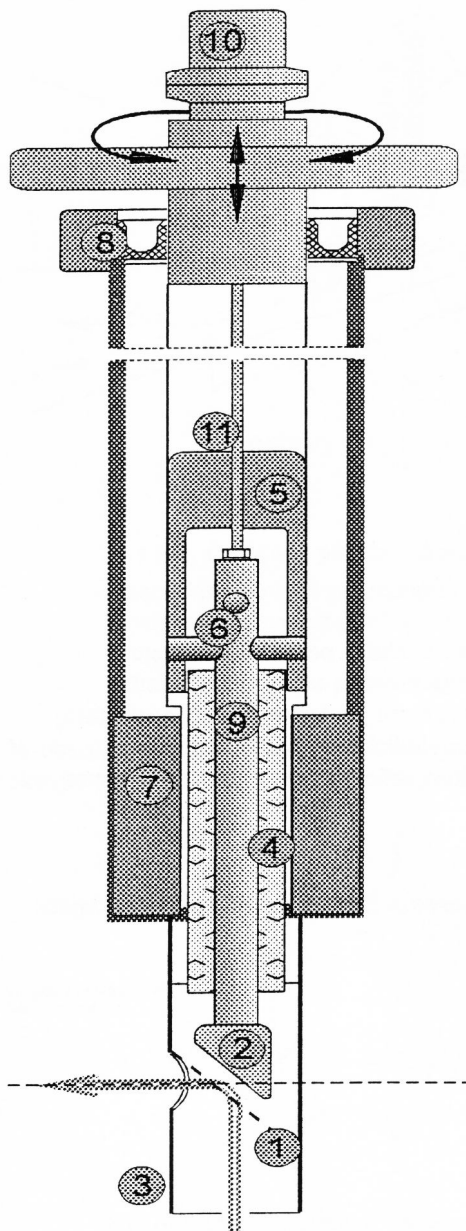
E- energia jonów
q- ładunek jonów
m- masa jonów
r- promień orbity
B- indukcja pola magnetycznego

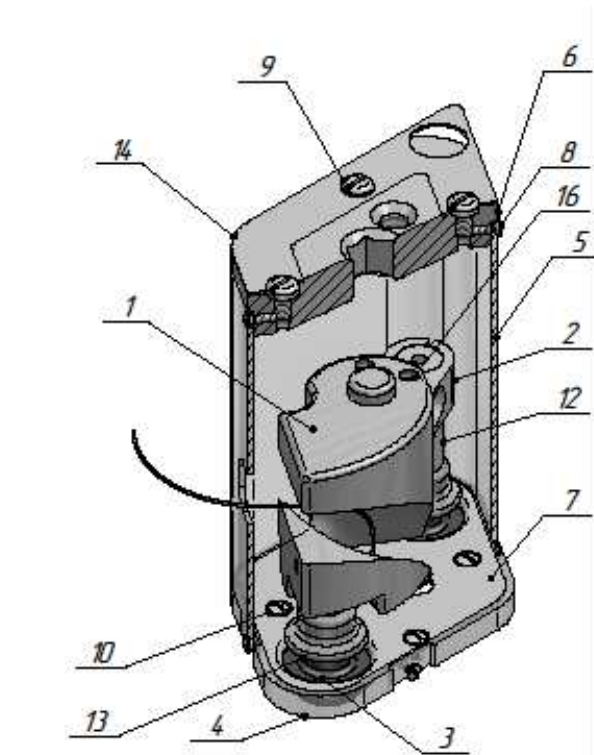
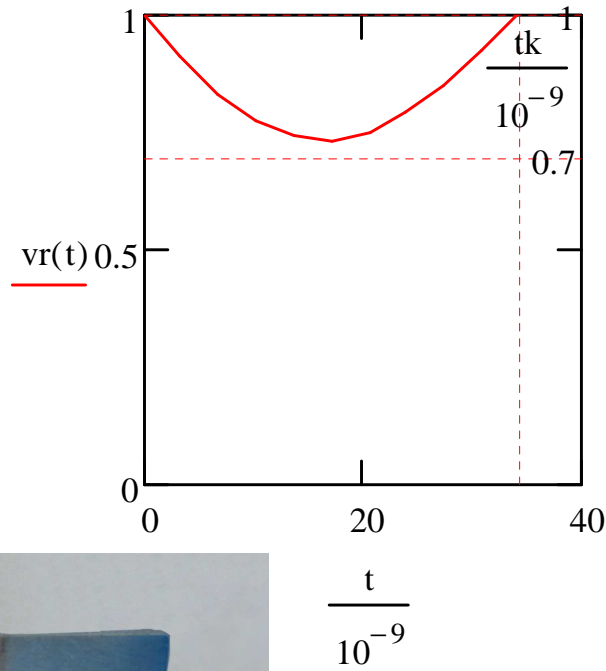
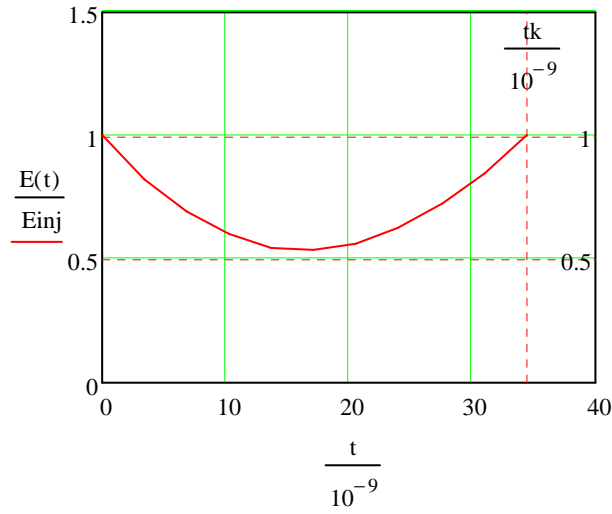
Inflektor
- zwierciadło
elektrostatyczne

Inflektor zwierciadlany

Inflektor spiralny

				2990.02.00.00 Ошибка: Нет ссылки		
Изм.	Дата	Исполн.	Провер.	Изм.	Исполн.	Провер.
01				0		2:1
				Инфлектор		
				Ошибка: Нет ссылки		
				Изм.	Исполн.	Провер.
				Контракт		
				Лист 17		

Cyklotron izochroniczny

$$\frac{m \cdot v^2}{\rho} = q \cdot v \cdot B$$

$$B \cdot \rho = \frac{m \cdot v}{q} = \frac{p}{q}$$

$$\omega_c = \frac{q}{m} \cdot B$$

$$\omega_{RF} = h \cdot \omega_c$$

$$m_r = m_0 \gamma = \frac{m_0}{\sqrt{1 - \left(\frac{v}{c}\right)^2}}$$

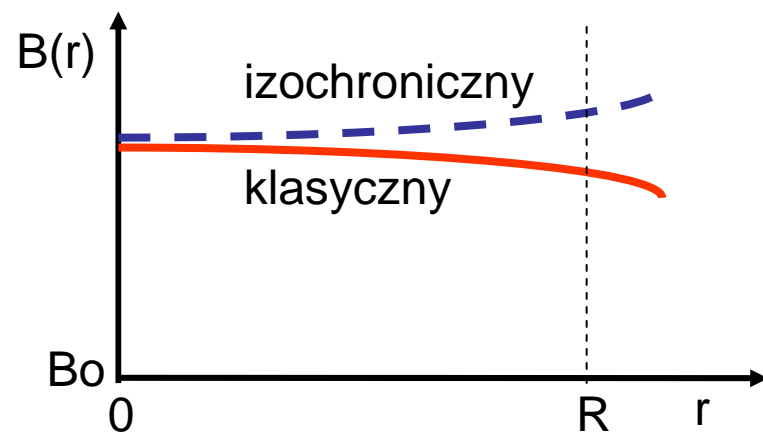
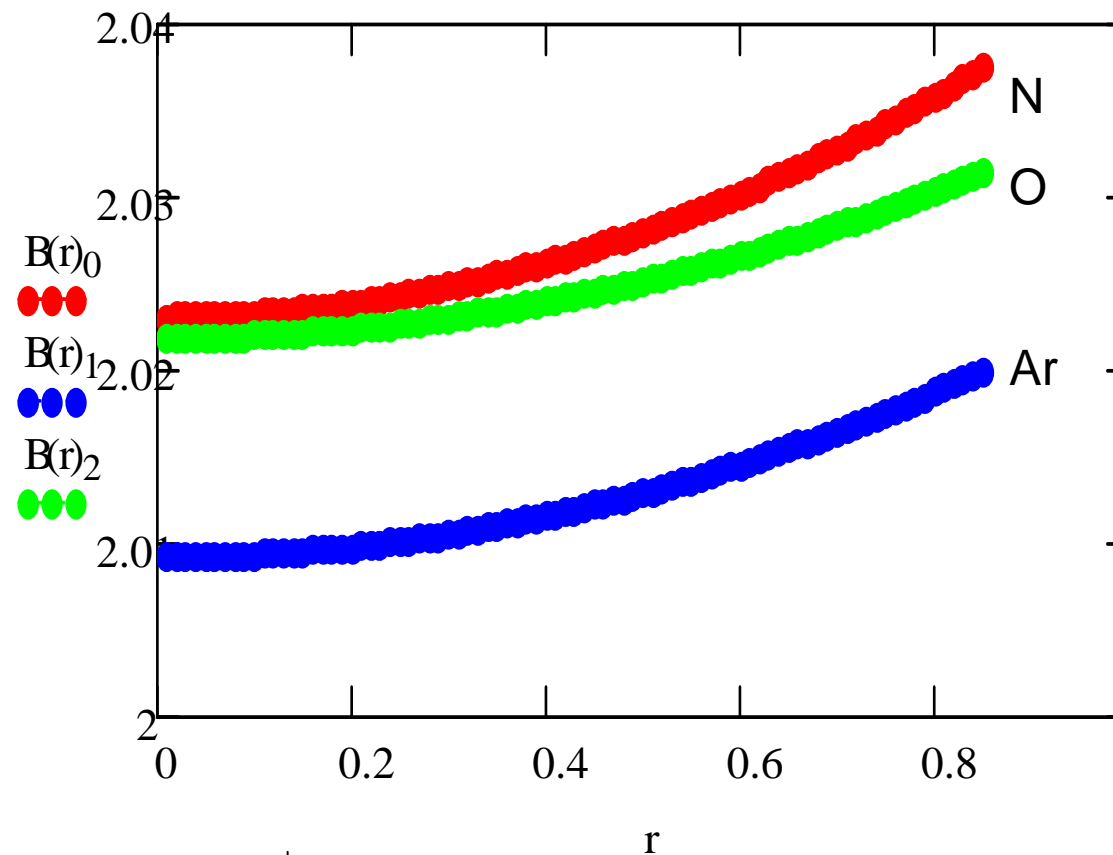
$$\gamma(r) = \frac{1}{\sqrt{1 - \left(\frac{v(r)}{c}\right)^2}} = \frac{1}{\sqrt{1 - \left(\frac{r \cdot \omega_c}{c}\right)^2}}$$

$$\omega_c = \frac{Bq}{m}$$

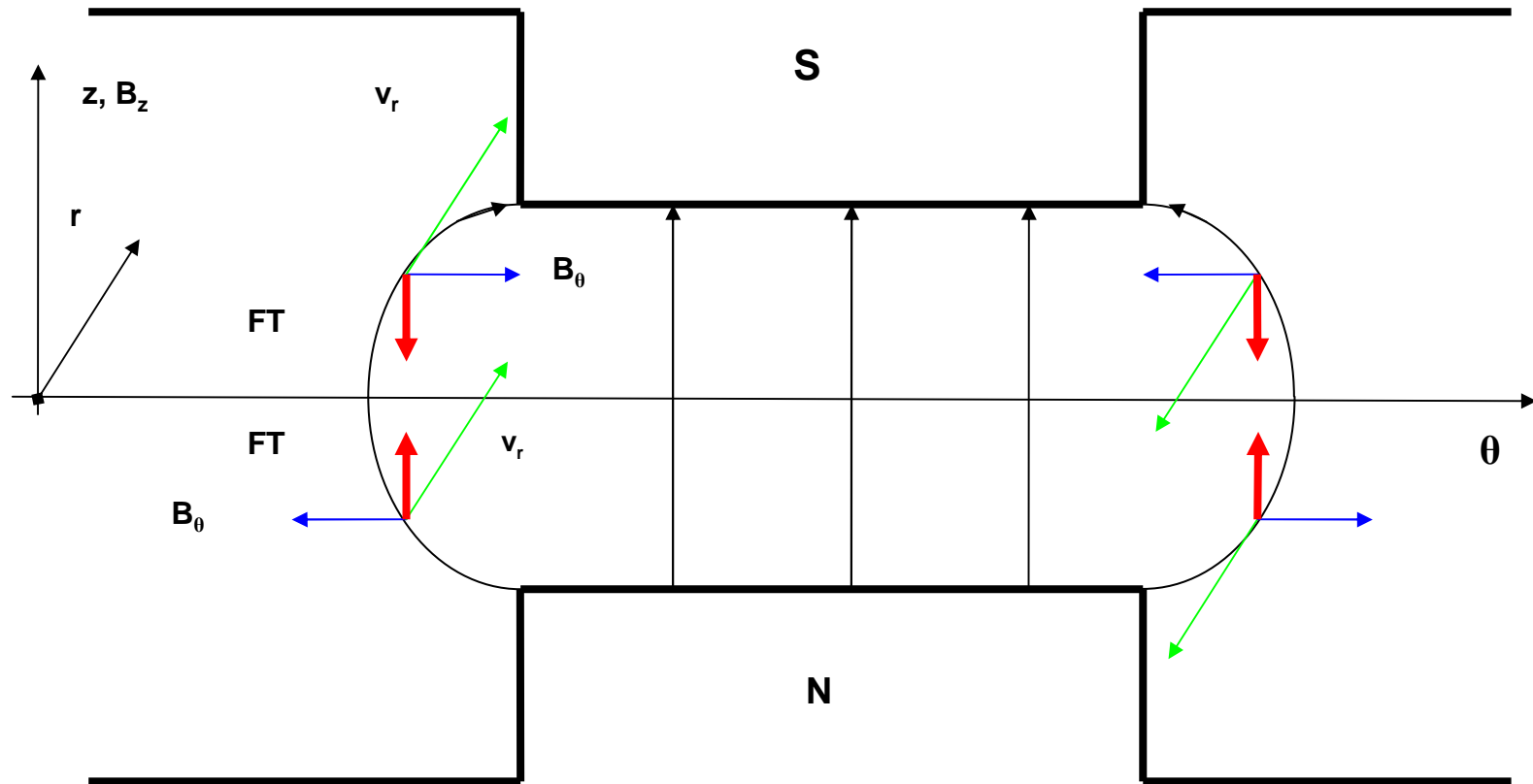
$$B(r) = \gamma(r) \cdot B_0$$

$$B(r) = \frac{B_0}{\sqrt{1 - \left(\frac{v(r)}{c}\right)^2}} = \frac{B_0}{\sqrt{1 - \left(\frac{r \cdot \omega_c}{c}\right)^2}}$$

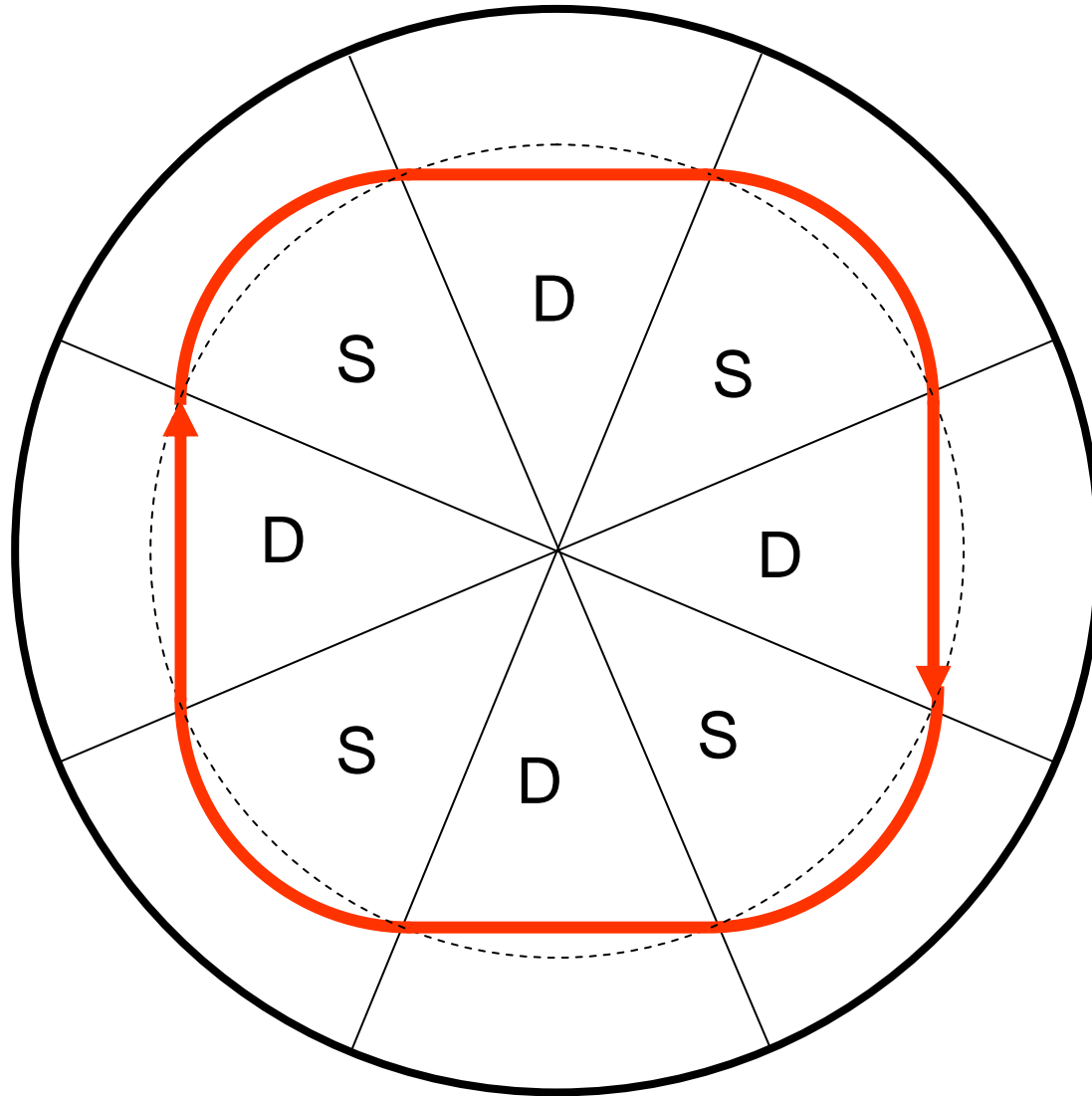
Cyklotron izochroniczny

Sila Thomasa

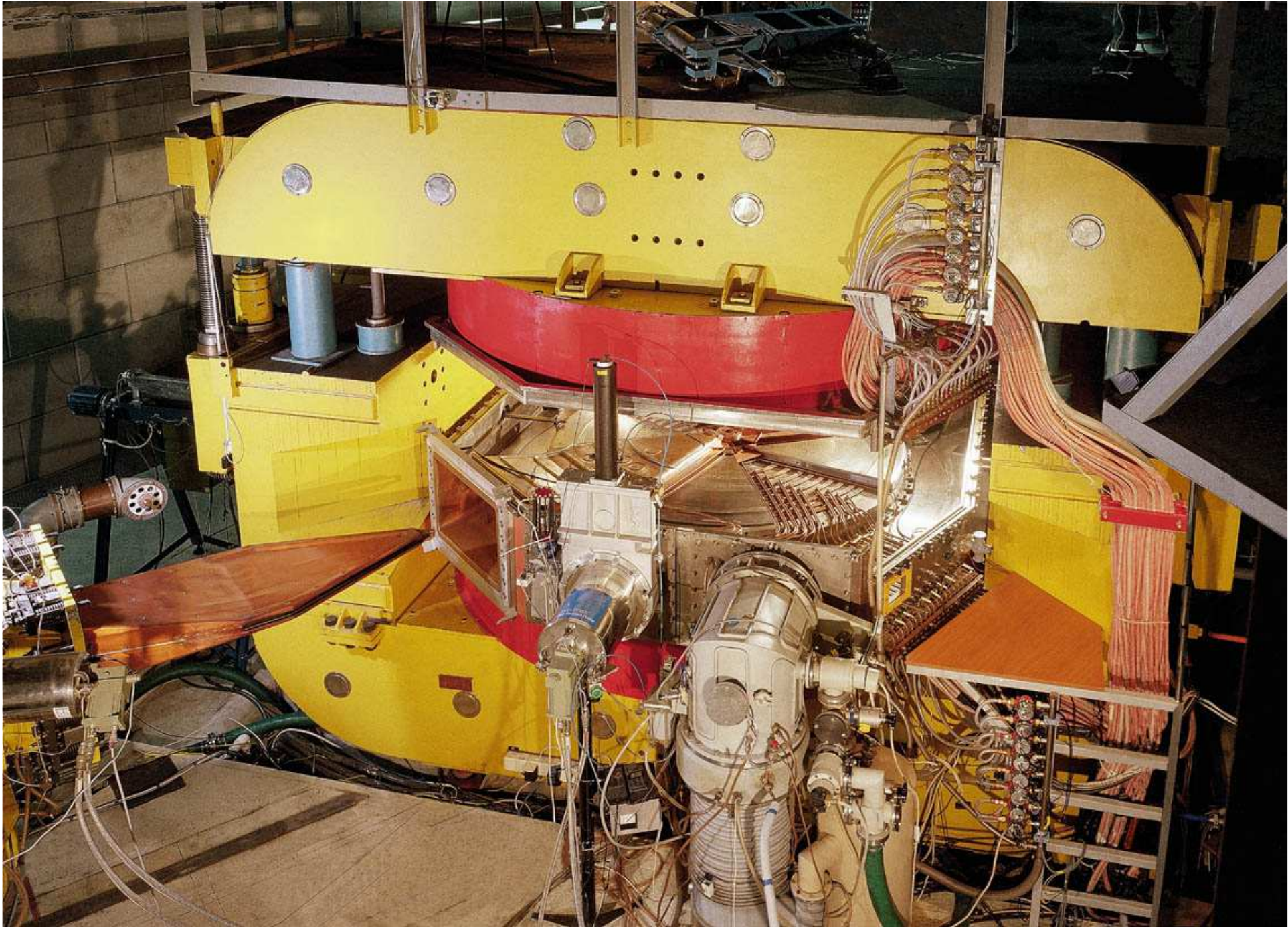
Sila Thomasa

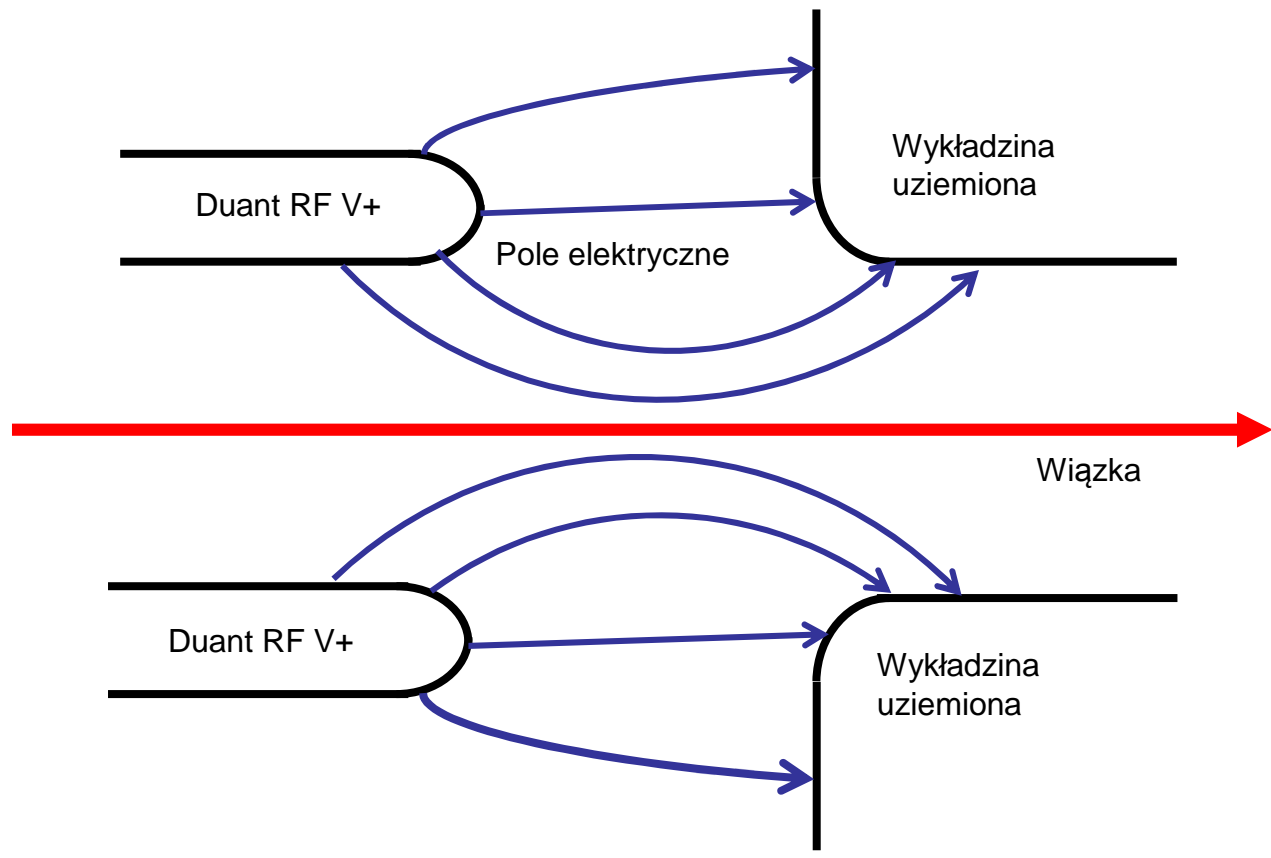

Wewnątrz wykładzin umieszczone są duanty, na które podawane jest napięcie (do 70kV) o wysokiej częstotliwości (od 12 MHz do 19 MHz). Wykładziny są uziemione. W szczelinie pomiędzy brzegiem duantu a brzegiem wykładziny następuje przyspieszanie jonów (4 razy na każdym obrocie).

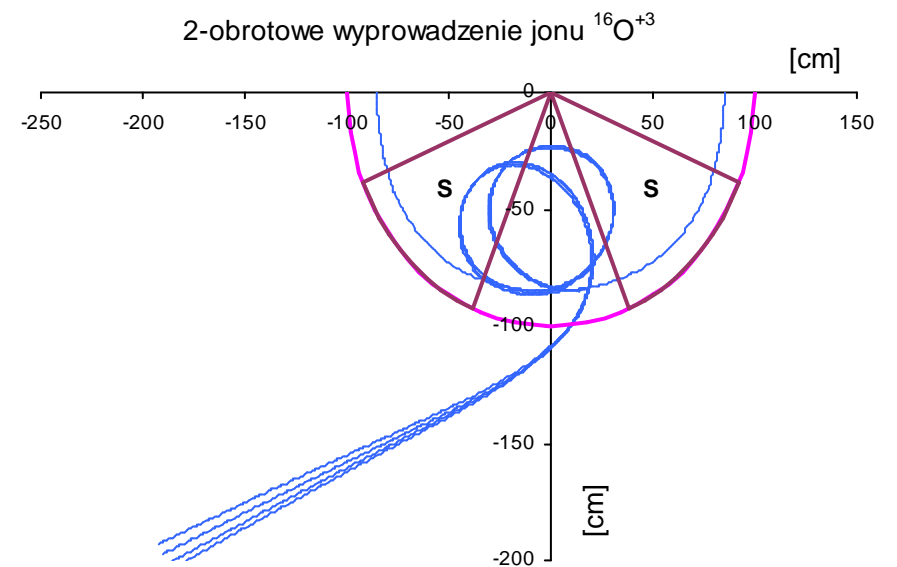
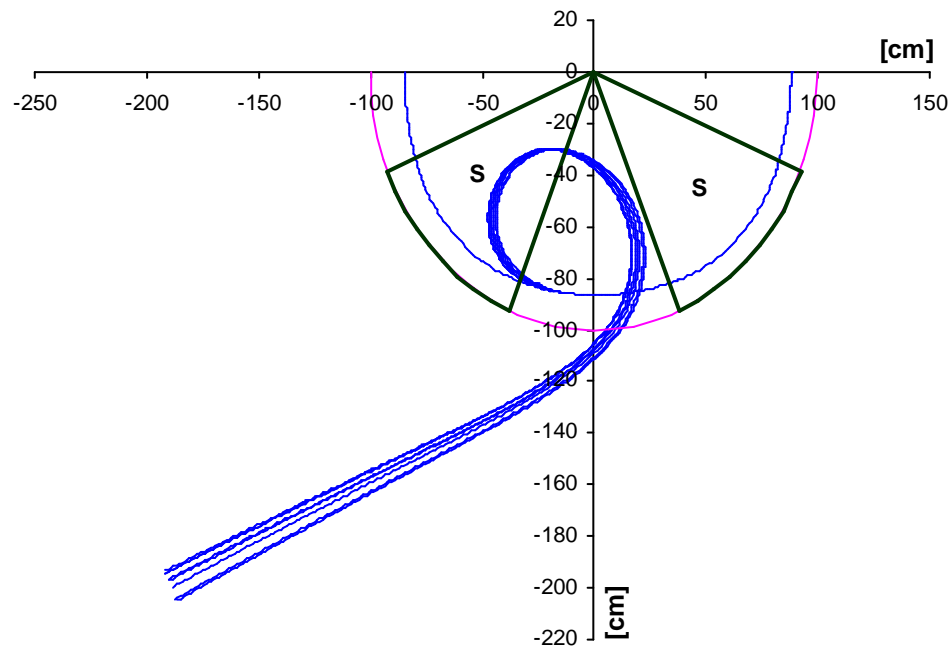

WYKŁADZINY DUANTÓW

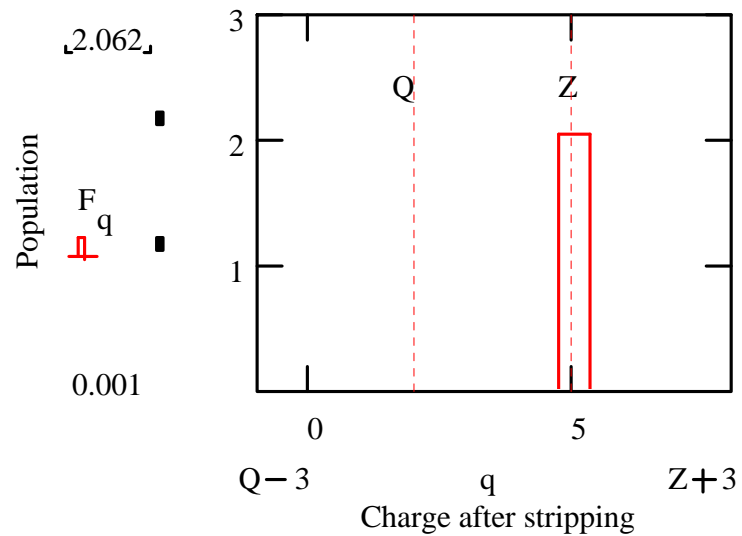

Wyprowadzenie wiązki – stripper

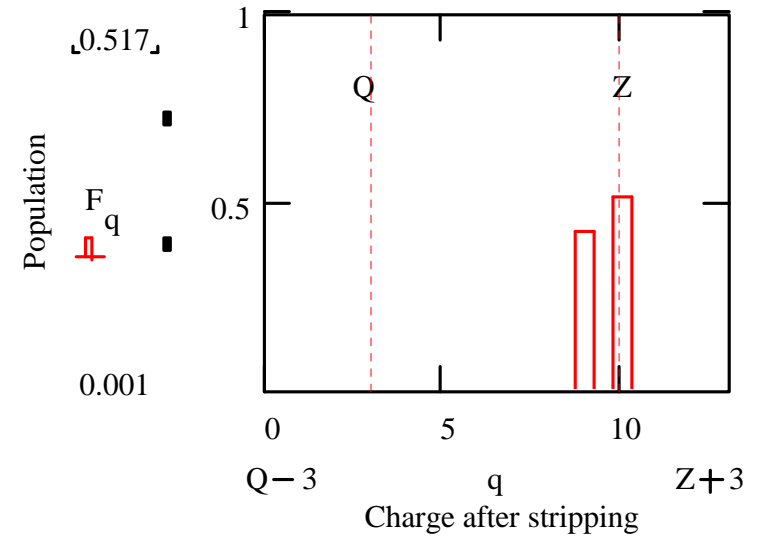

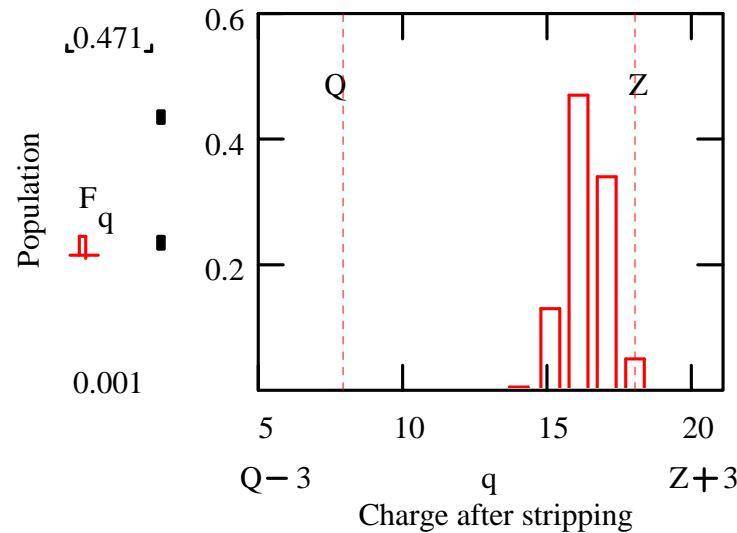
Zależność populacji stanów ładunkowych po strippingu od liczby masowej A jonów

$A=10, Z=5, Q=2,$
 $E=5 \text{ MeV/A}$

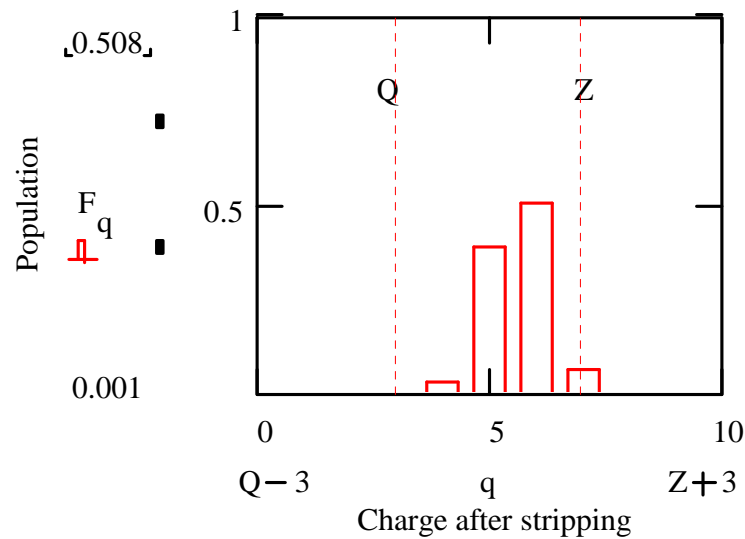

$A=20, Z=10, Q=3,$
 $E=5 \text{ MeV/A}$

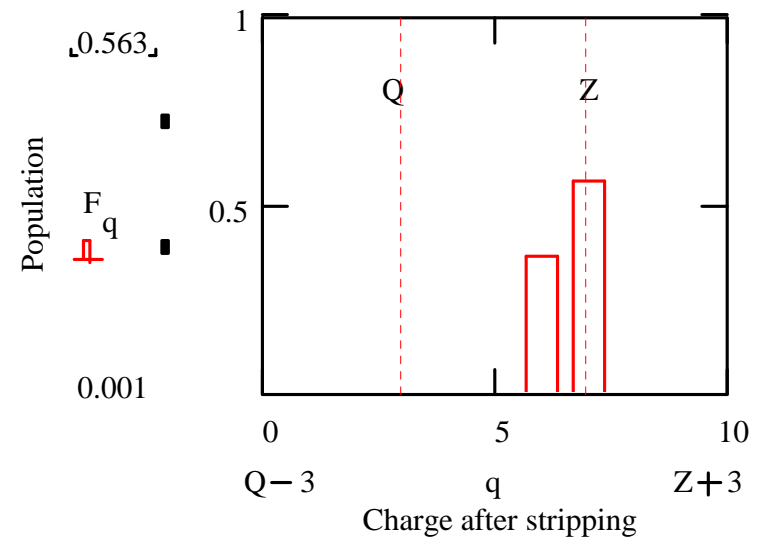

$A=40, Z=18, Q=8,$
 $E=5 \text{ MeV/A}$

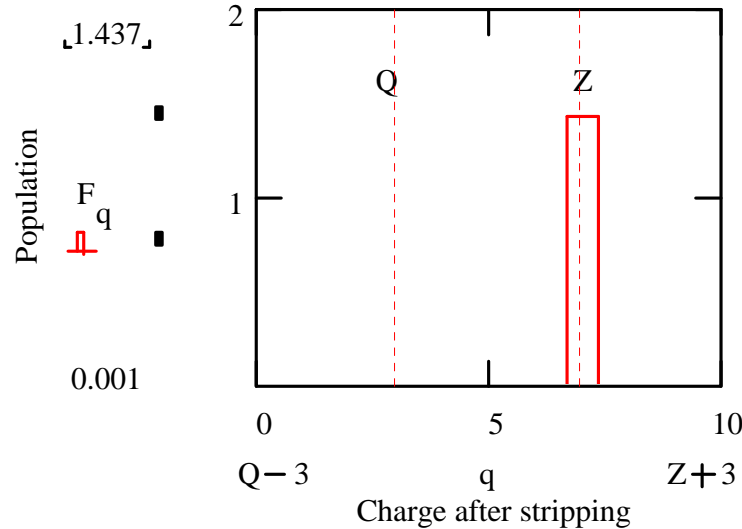
Zależność populacji stanów ładunkowych po strippingu od energii jonów

$A=14, Z=7, Q=3,$
 $E=1 \text{ MeV/A}$

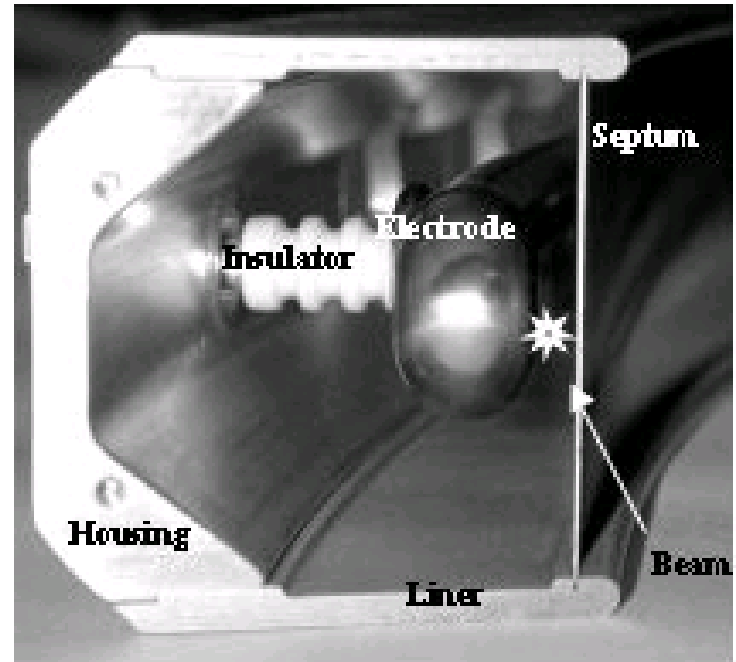

$A=14, Z=7, Q=3,$
 $E=3 \text{ MeV/A}$

$A=14, Z=7, Q=3,$
 $E=6 \text{ MeV/A}$

Wyprowadzenie wiązki – deflektor elektrostatyczny

Jonowody

Na wszystkich jonowodach zainstalowane są elementy ułatwiające prowadzenie w nich przyspieszonej wiązki ciężkich jonów do układu eksperymentalnego.

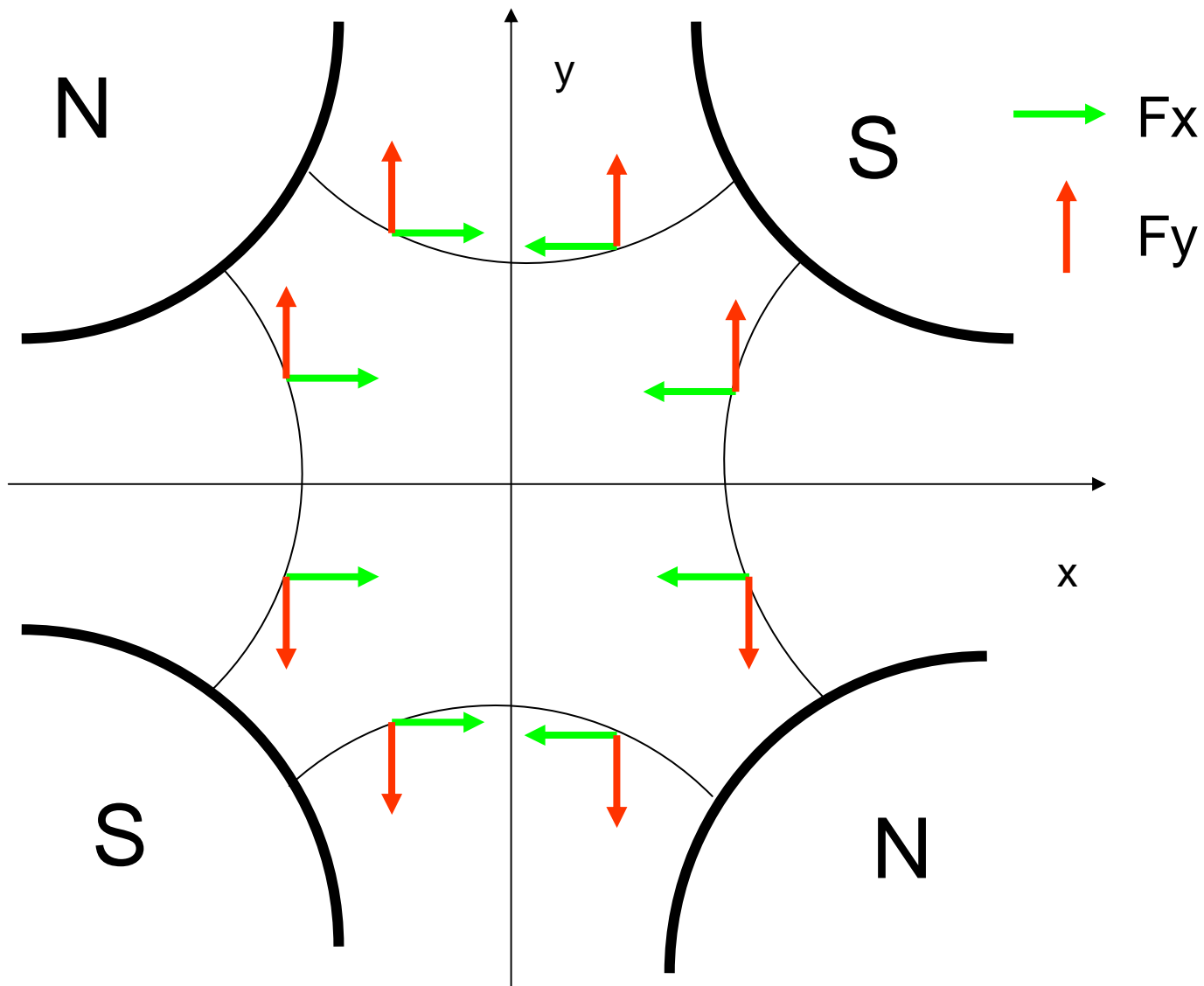
- magnesy kwadrupolowe**
- magnesy dipolowe: analizujące, rozpraszające i steeringi**
- kubki Faraday'a**
- ekrany luminescencyjne**

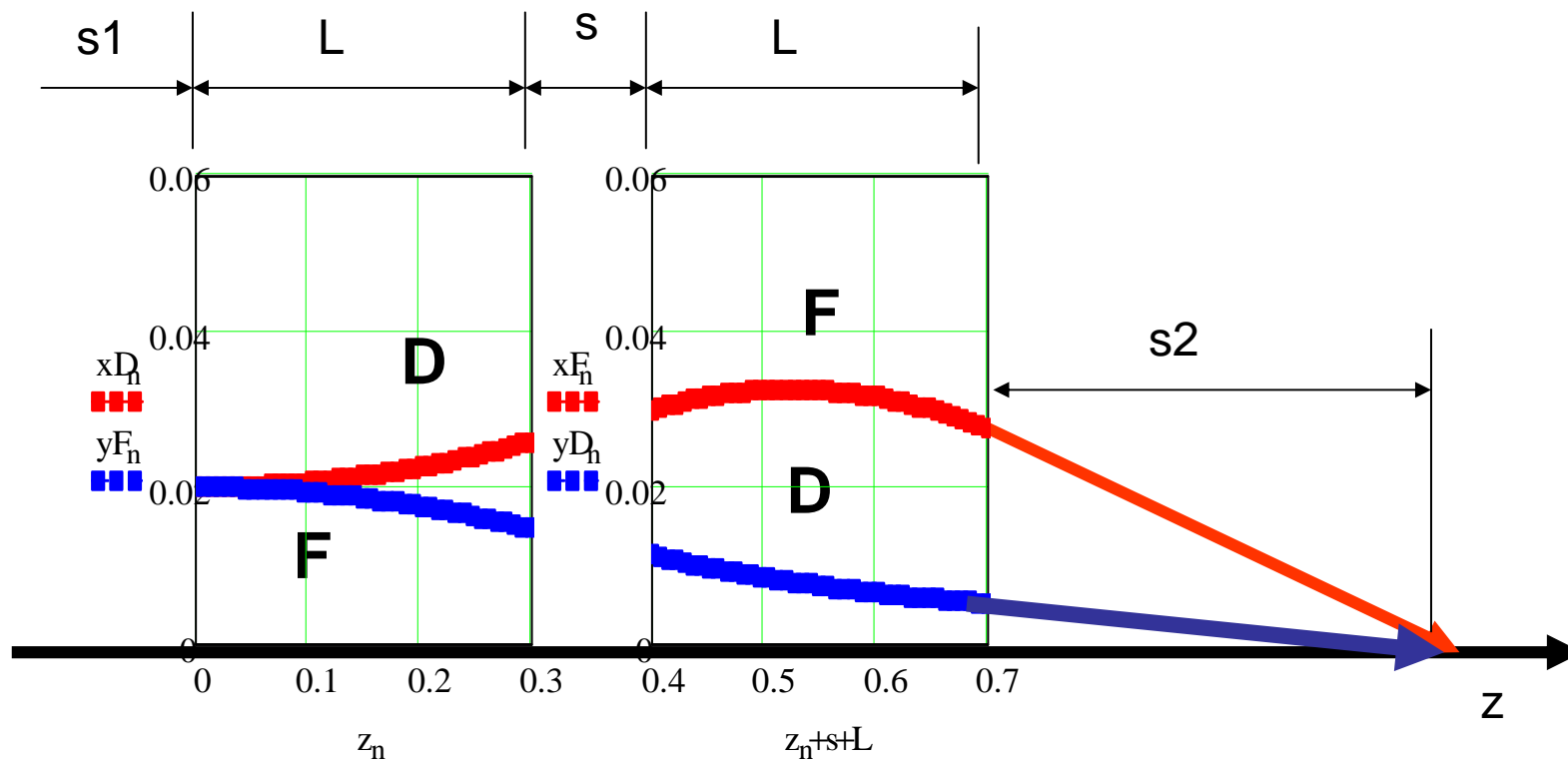
Magnes kwadrupolowy

Magnes kwadrupolowy

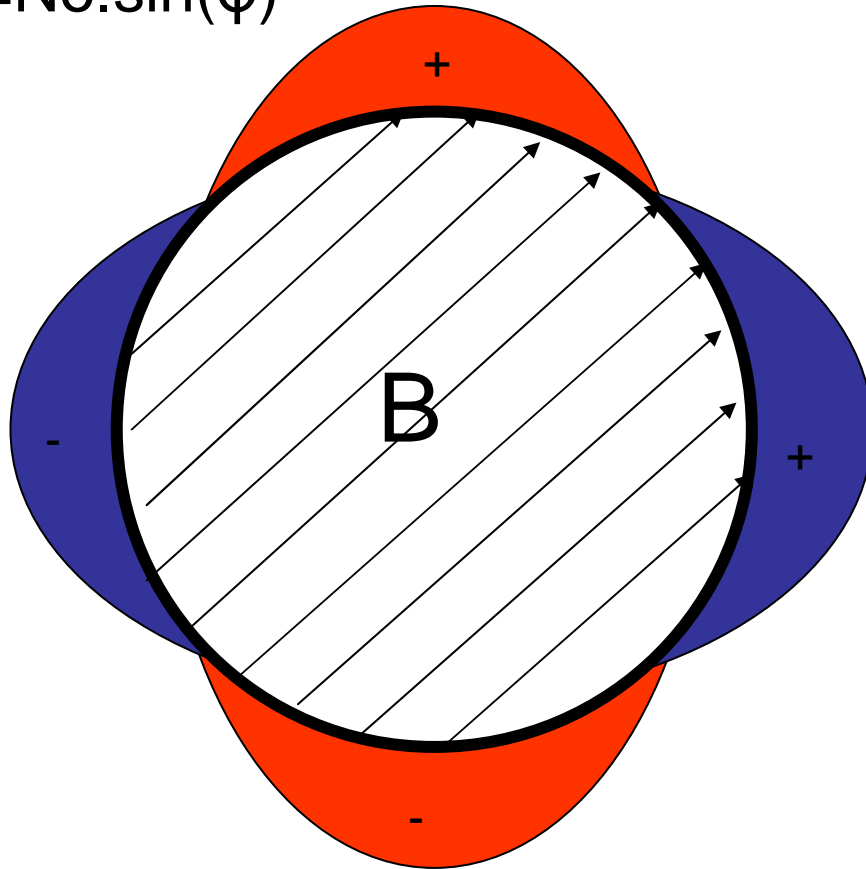
Magnes kwadrupolowy

Magnes dipolowy - steering

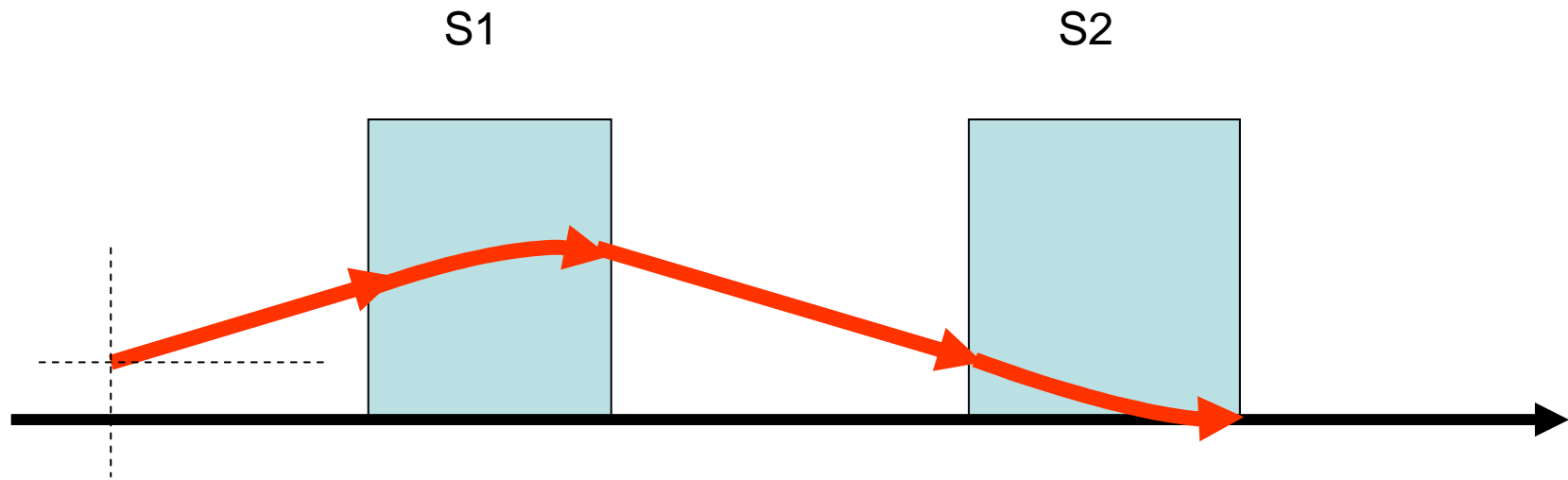
$$N1 = N_0 \cdot \cos(\varphi)$$

$$N2 = N_0 \cdot \sin(\varphi)$$

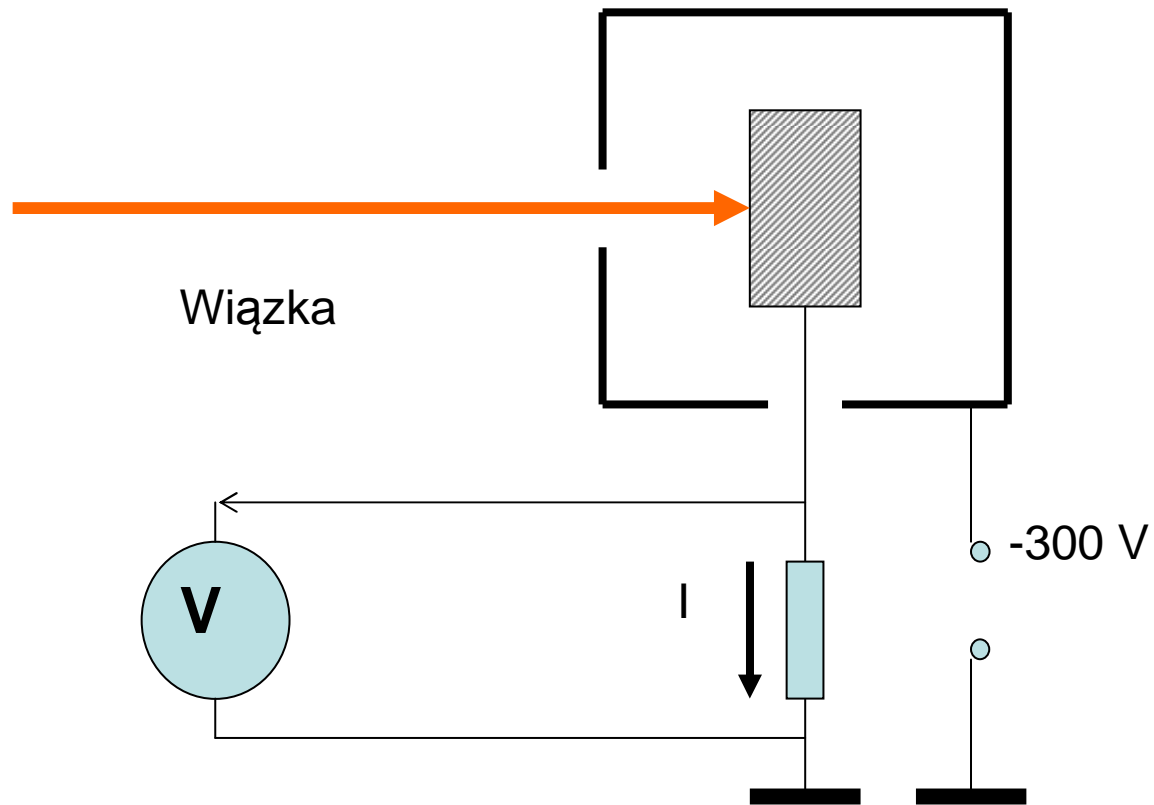

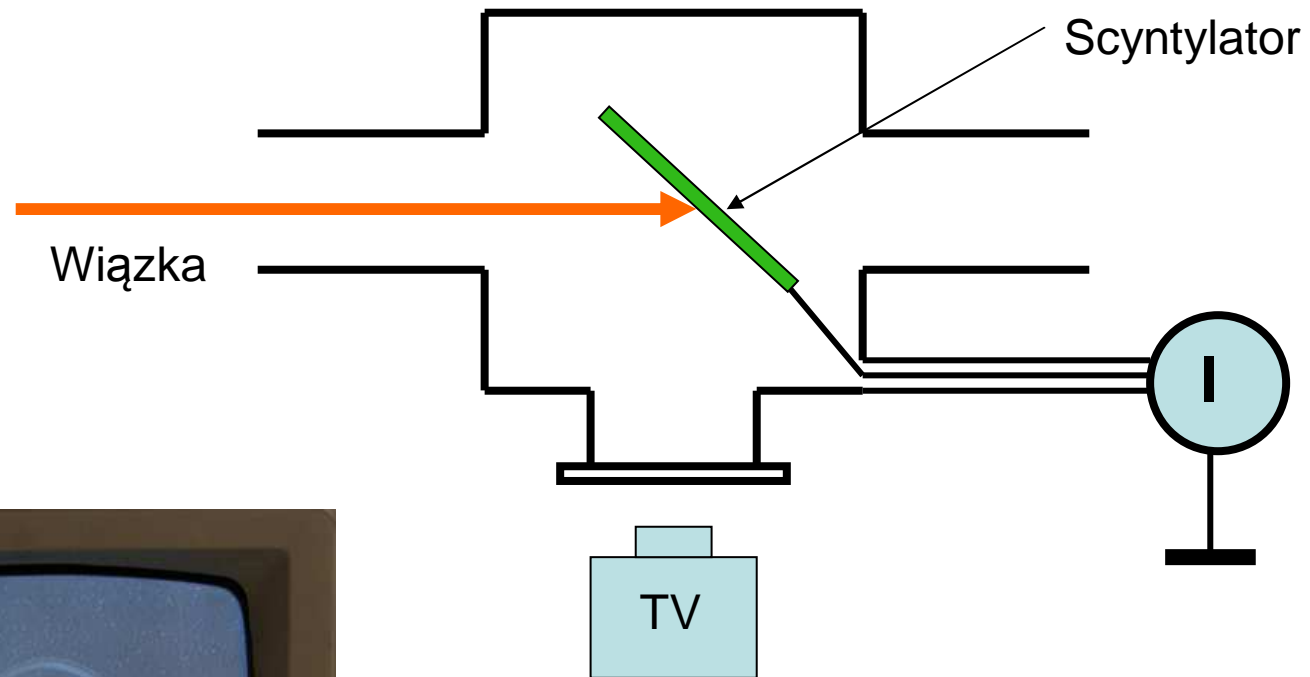
Magnes dipolowy - steering

Diagnostyka wiązki - kubek Faraday'a

Diagnostyka wiązki - „luminofor”

Dziękuję za uwagę!